

Országos Rendőrfőkapitány

Papp Károly r. altábornagy

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Ügyintéző:

Tel:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés a) pontja).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos a Panasztestület ügyfélszolgálatán személyesen terjesztette elő panaszát a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos a rendőri intézkedés előzményeként előadta, hogy a villamoson utazott. A panaszost a villamosról az előtti megállóban leszállították az ellenőrök és a helyszínre hívták a rendőröket. Az ellenőr a panaszost sértegette, „hülye gyereknek, senkiházinak” nevezte. A panaszos a rendőrök megérkezéséig az ellenőrt arcon ütötte, mert sértegette őt, mivel nem érvényesítette a jegyét. A panaszos úgy védekezett, hogy nem bliccelni akart csak gyógyszer szed és ezért felejtette el. A helyszínre érkező rendőr azon kérdésére, hogy kibántotta, a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az ellenőr bántotta őt.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőr sértegette, „seggfejnek” nevezte, állítása szerint magatartásával az ellenőrök helyszíni meghallgatását nem zavarta, amikor a beszélgetésbe beavatkozott, akkor nem a meghallgatás zajlott, hanem az intézkedő rendőr hozzá beszélt.

Ezután a panaszost rendőrségi autóval, megbilincselve beszállították a (továbbiakban: Rendőrkapitányság). A panaszos kezét a rendőrök előre bilincseltek, testi kényszerrel nem kellett alkalmazniuk, mert nem állt ellen. A panaszost a Rendőrkapitányság „fogdáján” történő elhelyezését követően nyilatkoztatták az élelmezés és a kiértésítés körében. A panaszos kihallgatását követően rabosították, majd elbocsájtásakor arról tájékoztatták, hogy nem kell már visszamennie a Rendőrkapitányságra, mert az ügyet lezárják.

A panaszos beadványában említést tett arról, hogy a kihallgatása során nem volt jelen védő, illetve a kihallgatásáról készült jegyzőkönyvből nem kapott egy példányt.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. gyanúsított kihallgatás során védő jelenlétének hiányát;
2. a felvett gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyv másolati példány kiadásának hiányát;
3. az előállítás időtartamát;
4. a bilincs alkalmazásának jogszerűségét;
5. az intézkedő rendőrök hangnemét.

II.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, a IV. cikkben rögzített személyes szabadsághoz való jogát, továbbá a II. cikkben rögzített emberi méltósághoz való jogát.

A Panasztestület az ügy mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett az esetleges szabálysértés vagy bűncselekmény felderítése érdekében.

A Panasztestület álláspontja szerint jogszerűen került sor a panaszos előállítására, mivel a tettenérés kötelező előállítási ok, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga, ugyanakkor a panaszos szabadságának előállítással való korlátozása nem felelt meg az arányosság követelményének, így sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga az előállítás időtartama miatt.

A Panasztestület az intézkedő rendőrök előadásában nem tudott feltárni olyan elemet, ami a konkrét esetben a fokozatosság elvére is figyelemmel a bilincs alkalmazását megalapozta volna, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőr hangnemét illetően a panaszos állítása és a rendőri iratok ellentmondanak egymásnak és ezen ellentmondásokat további bizonyítási eszköz hiányában feloldani nem volt lehetséges, ezért a Panasztestület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

A megvalósult alapjogsértés a Panasztestület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe

- a panaszos szóbeli beadványáról készült jegyzőkönyv;
- előállításról végrehajtásáról készült jelentés;
- a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás;
- az előállított jogainak ismertetéséről szóló nyilatkozat;
- ellenőr meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv;
- ellenőr meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv;
- a panaszos gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyve;
- a letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyv;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének számú tájékoztató levele.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos panaszában megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint „*Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 70/B. § (1) bekezdése szerint „*Az eljárás során keletkezett iratról - ideértve a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság által beszerzett, illetőleg a büntetőeljárásban részt vevő személyek által benyújtott, valamint csatolt iratot is - az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyamatban van, a büntetőeljárásban részt vevő személyek kérelmére a (2)-(7) bekezdés szerint legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított nyolc napon belül másolatot ad ki.”*

A Be. 179. § (1) bekezdése szerint „*Ha a rendelkezésre álló adatok alapján meghatározott személy megalapozottan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, az ügyész, illetőleg - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - a nyomozó hatóság a gyanúsítottat a 117-118. § szerint kihallgatja. A fogva lévő gyanúsítottat huszonnégy órán belül ki kell hallgatni. E határidőt attól az időponttól kell számítani, amikor a gyanúsítottat a nyomozó hatóság elé állították.”*

A Be. 179. § (2) bekezdése szerint „*A gyanúsítottal a kihallgatás elején közölni kell a gyanúsítás lényegét, az erre vonatkozó jogszabályok megjelölésével.”*

A Be. 179. § (3) bekezdése szerint „*A gyanúsítottat figyelmeztetni kell arra, hogy védőt választhat, illetőleg védő kirendelését kérheti. Ha az eljárásban védő részvétele kötelező, a gyanúsított figyelmét arra is fel kell hívni, hogy ha három napon belül nem hatalmaz meg védőt, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság rendel ki védőt. Ha a gyanúsított kijelenti, hogy nem kíván védőt megbízni, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság nyomban védőt rendel ki.”*

A Be. 196. § (1) bekezdése szerint „*Akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”*

A Be. 196.§ (5) bekezdése szerint „*Ha az (1) bekezdés alapján tett panaszt az intézkedést tevő vagy az intézkedést elmulasztó, illetve a panaszt elbíráló alaposnak tartja, a panasszal sérelmezett helyzet megszüntetése érdekében szükséges és indokolt intézkedést megteszi, s erről a panaszt tevőt határozat hozatala nélkül értesíti.”*

A belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: Nyer.) 140. és 141. §-ai szerint:

„140. § A panaszt írásban vagy szóban lehet előterjeszteni. A szóban előterjesztett panaszt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

141. § A nyomozás során a panaszt a határozatot hozó, az intézkedést foganatosító, illetőleg az intézkedést elmulasztó nyomozó szervnél célszerű előterjeszteni.”

A panaszbeadványban foglaltakat értékelve megállapítható, hogy a Rendőrkapitányság által számon iktatott és a büntetőeljárással összefüggő esetleges eljárási hiányosságok vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezem.

A fentiekre tekintettel, mivel a büntetőeljárással kapcsolatban felmerülő panaszok vizsgálatára a törvényességi felügyeletet gyakorló ügyészség rendelkezik hatáskörrel, amelyek alapján hatásköröm hiányát állapítottam meg, ezért jelen határozatomban foglalt döntés arra nem terjed ki.

A panaszos gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyv másolat kiadásának hiánya, valamint a védő kihallgatásról történő távolmaradásával kapcsolatos panasz, közigazgatási eljárás keretében nem bírálható el.

V.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

3. Az előállítás időtartama

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése alapján *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”*

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján *„A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”*

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 310. § (1) bekezdésben foglaltak szerint *„Aki hivatalos vagy külföldi hivatalos személyt*

a) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz,

b) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel intézkedésre kényszerít, vagy

c) eljárása alatt, illetve emiatt bántalmaz,

bűntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”.

A Btk. 311. §-ban foglaltak szerint *„A 310. § szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt közfeladatot ellátó személy ellen követi el”.*

A panaszos beadványában jelezte, hogy az előállítás időtartama 8 órán át tartott.

A Panasztestület megítélése szerint az eljárás során többször volt „üres járat” amely idő alatt semmilyen eljárási cselekmény nem zajlott. Közel két órát töltött úgy a panaszos a Rendőrkapitányságon, hogy az ügy érdemét érintő eljárási cselekmény nem történt és semmisen indokolta, hogy a tanúkihallgatások idejét bevárja, amely újabb két óra várakozást jelentett számára, hiszen az intézkedő rendőrök a helyszínen már rögzítették a tanúk nyilatkozatát szembesítésre pedig nem került sor.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtett fenti megállapításával az alábbi indokok alapján nem értek egyet.

A számú előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés szerint a * órákor érkeztek a helyszínre és vonták intézkedés alá a panaszost, majd az intézkedés keretében a Rendőrkapitányságon * órákor került átadásra a készenléti csoportvezetőnek.

A számú parancsnoki kivizsgálásban foglaltak szerint a panaszos előállító helyiségbe történő befogadása * órákor a letéti tárgyak átvételével kezdődött. Az előállítással kapcsolatos nyilatkozatokat * órákor töltették ki a panaszossal. Ezt követően * óra és * óra között került sor a tanúkihallgatásokra.

A számú gyanúsított kihallgatásáról készült jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos kihallgatására * óra és * óra között került sor. Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint * órákor a panaszost szabadon bocsátották.

E sérelemmel kapcsolatosan megállapítható, hogy az előállítás, mint rendőri intézkedés csak az adatok felvitelét, illetőleg a tényállás rögzítését foglalja magába, így az érdemi döntést nem eredményez.

Jelen sérelmezett ügyben az előállítás során került végrehajtásra az előállításról szóló rendőri jelentés dokumentálása, a panaszos előállító helyiségbe történő befogadása, az azzal kapcsolatos iratok kitöltése, a tanúkihallgatások végrehajtása. Mindezen feladatok végrehajtását követően – amely jogszabályi kötelezettségen alapul – került sor a rendőrök által észlelt cselekmény minősítésében történő döntésre. Ezt követően a büntetőeljárás lefolytatásához szükséges, azonnali eljárási cselekmények foganatosítása érdekében a panaszos gyanúsítottként került kihallgatásra, majd – ugyancsak a jogszabályi előírásoknak megfelelően – megtörtént a rabosítása.

A Btk. indokolás szerint a hivatalos személy elleni erőszak büntette közvetlenül a jogszerű eljárást teljesítő hivatalos személyt sérti, azonban ezen keresztül az államapparátus működését zavarja meg. A bűncselekmény megvalósulhat, ha a hivatalos személyt akadályozzák, intézkedésre kényszerítik, vagy őt eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazzák.

Hivatalos személy elleni erőszak büntettét valósítja meg az is, aki a hivatalos személyt eljárása alatt, illetve emiatt bántalmazza. Bántalmazás alatt a sértett testét érintő erőszakos magatartást értjük.

A közfeladatot ellátó személyeknek a hivatalos személyekkel azonos büntetőjogi védelmét az indokolja, hogy közfeladatot látnak el.

Figyelemmel arra, hogy az ellenőr közfeladatot ellátó személynek minősül és a jogszerű eljárásához társadalmi érdek fűződik, ezért az őt bántalmazó panaszost, aki egyébként is felfokozott idegállapotban volt – amint a gyanúsított kihallgatás során kiderült gyógyszeres szed – a további jogsértő cselekmények megelőzése érdekében előállítása – az Rtv. 15. §-ában

meghatározott arányossági követelményeknek megfelelően – megtörtént, annak időtartama nem volt objektíve elhúzódó, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

4. A bilincs alkalmazásának jogszerűsége

Az Rtv. 48. § alapján „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban: szolgálati szabályzat) 41. § (1) bekezdése szerint „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,”

A szolgálati szabályzat (4) bekezdése szerint „A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

A panaszos elmondása szerint a bilincselésre nem adott okot, testi kényszer alkalmazására nem került sor, hiszen ellenállást nem tanúsított, ennek ellenére a vele szemben intézkedő rendőr a kezeit előre bilincselte.

A Panasztestület az intézkedő rendőrök előadásában nem tudott feltárni olyan elemet, ami ebben a konkrét esetben a fokozatosság elvére is figyelemmel a bilincs alkalmazását megalapozta volna, ezét álláspontja szerint sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtett fenti megállapítással az alábbi indokok alapján nem értek egyet.

A számú előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentésben foglaltak szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. § b) pontja alapján figyelmeztetést követően bilincs alkalmazására került sor, amely * óráig tartott.

Ezzel kapcsolatban az intézkedő rendőr a jelentésében a bilincselést azzal egészítette ki, hogy a panaszos az intézkedés során verbálisan agresszíven viselkedett, ugyan nem ellenkezett a kényszerintézkedés alkalmazása ellen, azonban hangulatingadozásai miatt a támadásától lehetett tartani, – itt jegyzendő meg, hogy a rendőri intézkedést is a panaszos támadása generálta – ezért az Rtv. 48. §-ában foglaltakra figyelemmel a bilincselés mellett döntött.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, ezért a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául, miszerint a panaszosnak az intézkedés során tanúsított viselkedésére, hangulatváltozásaira tekintettel tartani lehetett attól, hogy magatartása megváltozhat, hiszen előzőleg az egyik ellenőrt arcul ütötte és belemart az arcába, tehát már ténylegesen volt támadó a magatartása, amely újra előfordulhatott volna, ezért a bilincs – mint a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz – alkalmazása jogszerű és indokolt volt.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhesse be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek

szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a Rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem

következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

5. Az intézkedő rendőrök hangneme

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján *„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”*

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

A panaszos a vele szemben intézkedő rendőrök hangnemét kifogásolta. Sérelmezte, hogy a rendőr sértegette, „seggfejnek” nevezte, állítása szerint magatartásával az ellenőrök helyszíni meghallgatását nem zavarta, amikor a beszélgetésbe beavatkozott, akkor nem az ellenőrök meghallgatása zajlott, hanem az intézkedő rendőr hozzá beszélt.

A számú parancsnoki kivizsgálás alapján megállapítható, hogy az intézkedés során végig kulturált hangnemben beszéltek az intézkedő rendőrök, ezt támasztja alá, hogy az ellenőrök a kihallgatásuk alkalmával nem jelezték, hogy a rendőrök sértő módon, illetlenül beszéltek volna a panaszossal, ennek tényét egyébként maga a panaszos is jelezhetette volna kihallgatása során, azonban erre nem került sor részéről.

Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A rendelkezésre álló – a III. részben felsorolt – bizonyítási eszközök (jelentések) a panaszosi állításnak az ellenkezőjét bizonyítják, miszerint a panaszos kulturálatlan magatartást tanúsított az intézkedés során. A panaszos saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, illetőleg az eljárás során e tárgykörben a rendőri jelentésektől eltérő bizonyíték nem merült fel, ezért az ellenkező állítások értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el.

Mindezekre figyelemmel a panasz e tekintetben alaptalan.

VI.

Tekintettel arra, hogy a panaszos a vele szemben foganatosított intézkedés, valamint az előállítás jogszerűségét nem sérelmezte, ezért azt érdemben nem vizsgáltam. Ezzel kapcsolatosan a Fővárosi Törvényszék már korábbi – 20.K.31.855/2011/8. számú – ítéletében kimondta, hogy *„A bíróság e körben jegyzi meg, hogy az alperesi határozat kizárólag a felperes panaszában foglaltakra kell, hogy reagáljon függetlenül attól, hogy a Független Rendészeti Panasztestület esetlegesen a felperes panaszát meghaladóan más jellegű jogkérdésekben is állást foglal.”*

A Kúria Kfv.III.37.807/2013/4. számú ítélete a fentieket alátámasztja, amely szerint *„(...) Az FRP-nek az előállítás időtartamára vonatkozó megállapításra nézve rögzítette, hogy e körben a felperes nem terjesztett elő panaszt, ezért annak jogszerűségéről nem kellett döntenie.”*

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja, 50. §;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. (7), (9) bekezdés, 2. § (1) bekezdés, 33. § (3) bekezdés, 15. § (1), (2) bekezdés, 48. §, 19. § (1) bekezdés;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet 41. § (1), (2) bekezdés;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 70/B. § (1) bekezdés, 179. § (1), (2), (3) bekezdés, 196. § (1), (5) bekezdés;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 310. § (1) bekezdés, 311. §;
- a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: Nyer.) 140. §, 141. §.

Budapest, 2015. július „   ”.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**